

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Вченою радою ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Протокол № 9 від 25.06.2018 р.

Голова Вченої ради

Ректор

В. С. Пономаренко

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	01 ОСВІТА/ПЕДАГОГІКА
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	011 ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

ХАРКІВ, 2018

I. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

Освітньо-наукова програма (далі – ОНП) вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, 011 Освітні, педагогічні науки третього (доктор філософії) рівня вищої освіти затверджена та введена в дію Наказом ректора ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 23.06.2016 р. № 112 у відповідності до рішення вченої ради університету від 25.04.2016 р. протокол № 9.

ОНОВЛЕНО (попередня редакція затверджена вченою радою ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 06.03.2017 р. № 6, введено в дію наказом ректора № 60 від 28.03.2017 р.; попередня редакція затверджена вченою радою ХНЕУ ім. С. Кузнеця від 25.04.2016 р. № 9, введено в дію наказом ректора № 112 від 23.06.2016 р.).

РОЗРОБНИКИ ОНП:

Борова Тетяна Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу (гарант освітньої програми);

Колбіна Тетяна Василівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу;

Кравченко Ганна Юріївна доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу;

Почусва Ольга Олексіївна, кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки, іноземної філології та перекладу.

II. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Профіль програми Доктор філософії в галузі освіти		
Тип диплома та обсяг робіт	Диплом доктора філософії, перший науковий ступінь, 4 академічних роки, 40 кредитів ЄКТС	
Заклад вищої освіти	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, м. Харків	
Акредитуюча інституція	Міністерство освіти і науки України, Україна, пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135	
Період акредитації	2016 рік	
Рівень програми	QF for ENEA – третій цикл, EQF for LLL – 8 рівень; НРК України – 8 рівень	
A		
Мета програми		
	Забезпечити, на основі ступеня магістра, підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у сфері освіти шляхом здобуття ними компетентностей, достатніх для виконання оригінальних наукових досліджень, результати яких мають наукову новизну, теоретичне, методичне та практичне значення, їх захист після підготовки дисертації.	
B		
Характеристика програми		
1	Предметна область (галузь знань)	01 Освіта/Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за законом України «Про вищу освіту», дев'ятий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій. Загальний. Дослідження закономірностей щодо: - узагальнення, обґрунтування та визначення тенденцій розвитку світової та національної системи освіти та соціально-педагогічної системи як її складової; - визначення закономірностей функціонування національного освітнього ринку; - удосконалення та подальшого розвитку системи методів та важелів регулювання соціально-педагогічних процесів та оцінки їх ефективності на різних рівнях; - розроблення теоретичного, методичного забезпечення та практичних рекомендацій із забезпечення ефективності функціонування закладів освіти (за типом), їх складових, суб'єктів управління на засадах сталого розвитку; - подальшого розвитку теоретичних, методичних основ, методів та засобів підвищення конкурентоспроможності освітньої діяльності на національному, регіональному рівнях з урахуванням сучасних тенденцій євроінтеграції та глобалізацій; - розроблення соціально-педагогічних стратегій здійснення освітньої діяльності для забезпечення її розвитку з урахуванням інноваційно-інвестиційних процесів; - обґрунтування напрямів, методів, заходів з розвитку процесів соціалізації педагогіки для забезпечення сталого розвитку людського капіталу.

Спеціальний.

Дослідження щодо:

- удосконалення моделей розвитку педагогічних систем;
- розроблення та обґрунтування теоретичного, методичного і практичного забезпечення ефективного функціонування закладів освіти (за типом); розвиток освітнього середовища у закладі освіти шляхом використання освітніх інновацій в управлінні навчальним закладом та його підсистемами; проектування освітніх систем інноваційного типу;
- формування моделей прогнозування, планування та управління процесами розвитку освітньої діяльності;
- вибору та обґрунтування регуляторів і важелів забезпечення конкурентоспроможності закладів освіти з урахуванням інтернаціоналізації, глобалізації та євроінтеграції світових соціально-педагогічних систем;
- обґрунтування і розроблення механізмів застосування інноваційної освітньої діяльності на всіх рівнях;
- розширення інструментарію розвитку потенціалу людських ресурсів та якісного відтворення людського капіталу соціально-педагогічних систем;
- формування теоретико-методичного забезпечення конкурентоспроможності працівників освіти різних рівнів на основі принципів інноваційного розвитку;
- визначення та наукове обґрунтування ефективних механізмів та економіко-математичних моделей розвитку освіти;
- розроблення програм забезпечення гідної праці, якості життя та якості трудового життя, що створюють умови для сталого розвитку людського та інтелектуального капіталу держави;
- розроблення й наукового обґрунтування методів та моделей сучасної діагностики аналізу й управління діяльністю соціально-педагогічних систем різних рівнів;
- удосконалення якості функціонування і розвитку соціально-педагогічних систем та забезпечення їх конкурентоспроможності, створення умов для взаємодії науково-методичної та науково-практичної педагогічної діяльності, обміну досвідом роботи та освітніми інноваціями професорсько-викладацького складу з світовою науково-педагогічною спільнотою;
- розроблення методів і програм впровадження інформаційних технологій для забезпечення ефективної освітньої діяльності;
- розроблення ефективних маркетингових програм взаємодії соціально-педагогічних систем із зовнішнім середовищем (стейкхолдерами ринку праці) у реальному та віртуальному просторах;
- обґрунтування і розроблення теоретико-методичного забезпечення та практичних рекомендацій щодо впровадження інноваційних педагогічних технологій, спрямованих на формування компетентних фахівців з творчим мисленням, спроможних до навчання протягом життя, зокрема, в професійній сфері;
- вивчення, узагальнення та поширення новітнього міжнародного та вітчизняного досвіду освітніх інновацій для забезпечення якості освіти;

		<p>- створення підґрунтя для розробки технології та інструментарію впровадження освітніх інновацій у педагогічну практику закладів освіти (за типом);</p> <p>- модернізація педагогічного управління навчальним процесом шляхом забезпечення умов для розробки, апробації, впровадження та розповсюдження освітніх інновацій у формуванні змісту освіти, організації освітнього процесу, інноваційних технологій навчання, методичного та дидактичного забезпечення реалізації практичної підготовки, науково-дослідної та самостійної роботи здобувачів, контрольної-аналітичної діяльності в контексті компетентнісного підходу.</p>
3	Орієнтація програми	Дослідницька і прикладна. Наукові дослідження із продукування нових знань щодо розробки ефективних механізмів функціонування та розвитку соціально-педагогічних систем, що враховують сучасні тенденції розвитку світової системи освіти та які мають широке практичне застосування на національному та регіональному рівнях.
4	Особливості програми	Програма передбачає розширення та поглиблення теоретико-методологічного та науково-методичного базису розвитку соціально-педагогічних систем, оволодіння практичним інструментарієм наукових досліджень з урахуванням світових тенденцій і здобутків у сфері освіти та орієнтує на співробітництво із закладами системи Національної академії педагогічних наук України, закладами освіти (за типом), зарубіжними науковими і освітніми закладами та грантову діяльність.
С		
Працевлаштування та продовження освіти		
1	Працевлаштування	<p>Наукова та викладацька діяльність у різних сферах.</p> <p>Наукова, викладацька, адміністративна та управлінська діяльність в закладах освіти, закладах державних, територіально-адміністративних систем освітньої сфери.</p> <p>Посади згідно класифікатору професій України:</p> <p>Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі).</p> <p>Керівники підприємств, установ, організацій (12):</p> <p>керівники підприємств, установ, організацій (Директор)(1210.1), Керівник науково-дослідного підрозділу (1237), головний фахівець науково-дослідного підрозділу (1237.1), Начальник (Завідувач) науково-дослідного підрозділу (1237.2), Керівник проектів та програм (1238), Керівник інших функціональних підрозділів (1239), Консультант з питань комерційної діяльності та управління (1475.4).</p> <p>Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Докторант, Доцент, Професор кафедри (2310.1), асистент, Викладач вищого навчального закладу (2310.2).</p> <p>Інші професіонали (24).</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах та лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів. Відповідні робочі місця (наукові дослідження, педагогічна діяльність та управління) підприємств, установ та організацій.</p>

2	Продовження освіти	<p>Навчання впродовж життя для розвитку і самовдосконалення в науковій та професійній сферах діяльності, а також в інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка на 9-ому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій в галузі соціальних та поведінкових наук; - навчання на 8-ому кваліфікаційному рівні Національної рамки кваліфікацій в споріднених спеціальностях; - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії, що містять додаткові наукові та освітні компоненти.
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Основними підходами до викладання та навчання здобувачів є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, консультацій, тренінгів, кейсів, симуляційних ігор за дисциплінами; - активна участь здобувачів у проведенні практичних занять під керівництвом досвідчених викладачів для набуття педагогічних практичних компетентностей; - самостійна робота з джерелами інформації у бібліотеці університету та у наукових бібліотеках України; - використання електронних ресурсів за допомогою мережі Інтернет; - тісне співробітництво здобувачів зі своїми науковими керівниками, здобувачами різних років навчання; - індивідуальні консультації викладачів університету, інших профільних вищих навчальних закладів, наукових установ за проблематикою дисертацій, докторантів, більш досвідчених здобувачів та технічних працівників; - залучення до консультування здобувачів провідних фахівців освітніх сфер; - інформаційна підтримка щодо участі здобувачів в конкурсах на отримання наукових стипендій і грантів, міжнародних та всеукраїнських конференціях; - активна робота здобувачів у складі проектних команд, при виконанні держбюджетних та госпдоговірних тем, участь у розробленні звітних матеріалів, реєстраційних та облікових документів, оформленні патентів та авторських свідоцтв.
2	Система оцінювання	<p>Система оцінювання знань по дисциплінам освітньої програми складається з поточного і підсумкового видів контролю.</p> <p>Поточний контроль знань здобувачів проводиться у формі письмових робіт (тестів), роботи на практичних заняттях, виступів на семінарах, конференціях та підготовки наукових звітів.</p> <p>Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену/диференційованого заліку проводиться у письмовій формі. Здобувач вважається допущеним до підсумкового контролю (екзамену/диференційованого заліку) з дисциплін освітньо-наукової програми, якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом з цієї дисципліни.</p>

3	Форма контролю успішності навчання здобувачів	<p>Здобувачі проходять атестацію два рази на рік шляхом звітування призначеним вченою радою університету комісіям на кафедрах про хід виконання освітньо-наукової програми та індивідуального плану, включаючи опубліковані наукові статті та виступи на конференціях.</p> <p>Остаточним результатом навчання здобувачів є повне виконання освітньо-наукової програми, необхідна кількість якісних опублікованих по результатам досліджень наукових праць, апробація результатів на наукових конференціях, оформлена участь у виконанні зареєстрованих тем наукових досліджень, належним чином оформлений рукопис дисертації та представлення її на науково-методичному семінарі та експертам спеціалізованої вченої ради для отримання наукового ступеня доктора філософії в галузі 01 – Освіта/Педагогіка, зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.</p>
Е		Програмні компетентності
1	Загальні (універсальні)	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідницька здатність. Компетентність у проведенні наукових досліджень на рівні доктора філософії, прийнятті обґрунтованих рішень, розв'язанні проблем та вирішенні науково-прикладних завдань. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, філософського тлумачення, обґрунтування та економічного доведення отриманих результатів та розуміння сутності досліджуваних соціально-педагогічних явищ, обґрунтування, постановка та моделювання задач. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. Здатність використання сучасних інформаційних технологій, комп'ютерних засобів та програм. • Креативність. Здатність генерувати нові науково-теоретичні, методичні та практично спрямовані ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми. Здатність виділяти протиріччя і не вирішені раніше завдання, проблеми або їх частини, формулювати та експериментально перевіряти наукові гіпотези. Здатність застосовувати знання на практиці. • Комунікативні здатності. Здатність розуміння іншомовних професійних текстів, використання іноземних мов для представлення наукових результатів в усній та письмовій формі та для спілкування в міжнародному загальному, науковому і професійному середовищі. • Групова та проектна робота. Компетентність у розробці, плануванні та реалізації дослідницьких та інноваційних проектів і програм. Здатність працювати у науковій та професійній групі з дотриманням етичних зобов'язань. Здатність до лідерських якостей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, започаткування та реалізацію проектів. • Здатність працювати самостійно, бути критичним і самокритичним. Здатність шукати власні шляхи вирішення проблеми, критично сприймати та аналізувати чужі думки та ідеї, рецензувати публікації та автореферати, проводити критичний аналіз власних матеріалів. • Викладацькі здатності. Компетентність у педагогічній діяльності щодо здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів вищої освіти до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.

2	Спеціальні (фахові)	<ul style="list-style-type: none"> • Дослідницькі здатності в освітній сфері. Компетентність у володінні інформацією щодо сучасного стану, тенденцій розвитку, проблематики та наукової думки у сфері освіти. Компетентність у виявленні, постановці та вирішенні актуальних наукових задач та проблем в даній області. Здібності до проведення оригінальних досліджень, якість яких відповідає національному та світовому рівням. Здатність планувати зміст та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження. • Технологічні здатності. Компетентність у використанні сучасних методів моделювання та прогнозування із використанням новітніх прикладних програм, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів у процесі створення нових знань, отриманні наукових та практичних результатів в освітній сфері. • Здатності до критики та оцінювання. Компетентність в проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел за темою дисертації. Компетентність у публічному представленні та захисті результатів наукових досліджень. Здатність брати участь у критичному діалозі у сфері педагогічних досліджень, міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію. Науково обгрунтоване оцінювання отриманих результатів. Інноваційність та фаховість. Здатність до генерування освітніх ідей та прояву ініціативи щодо впровадження та використання результатів наукового дослідження. Здатність до дизайну, проектуванню та оцінюванню освітнього контенту. Компетентність у застосуванні інноваційних методів навчання і методик викладання фахових дисциплін.
F	Програмні результати навчання	
	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Знання та розуміння</i> методів наукових досліджень, вміння і навички використовувати методи наукових досліджень на рівні доктора філософії. 2. <i>Знання та розуміння</i> іноземної мови, вміння та навички для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, <i>розуміння</i> наукових та професійних текстів, вміння та навички <i>спілкуватися</i> в іншомовному науковому і професійному середовищі; <i>вміти</i> працювати в міжнародному контексті. 3. <i>Вміння та навички</i> організувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень, використовувати сучасні технології наукової роботи, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 4. <i>Вміння та навички</i> критично сприймати та аналізувати існуючі наукові теорії та ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми та завдань, проводити критичний аналіз власних матеріалів, генерувати власні нові ідеї, приймати обгрунтовані рішення. 5. <i>Вміння та навички</i> розробляти та реалізовувати проекти і програми процесів і систем, а також їх структуроутворюючих елементів в освітній галузі. 6. <i>Вміння та навички</i> організувати творчу діяльність, роботу над статтями та доповідями, виконувати незалежні оригінальні і придатні для опублікування дослідження в освітній сфері, ретельно досліджувати та осмислювати різні відносини та взаємодії у межах педагогічних наук, проводити дослідження щодо підвищення їх ефективності, організувати самоперевірку відповідності матеріалів дисертації встановленим вимогам. 7. <i>Вміння та навички</i> проводити критичний аналіз різних інформаційних джерел 	

конкретних освітніх, наукових та професійних текстів в сфері обраної спеціальності, виявляти теоретичні та практичні проблеми, а також дискусійні питання в сфері конкретних освітніх, наукових та професійних проблем педагогічних наук, виявляти, ставити та вирішувати наукові задачі та проблеми.

8. *Вміння та навички* планувати та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження, формулювати мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, формувати структуру і розробляти план дослідження, використовувати методи дослідження, адекватні досліджуваним процесам і явищам, створювати обґрунтовані та достовірні нові знання через оригінальні дослідження, якість яких відповідає вимогам сучасного розвитку наукових досліджень на міжнародному рівні.

9. *Вміння та навички* спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності з метою обговорення дискусійних питань, результатів досліджень, узгодження дій і спільної роботи на конференціях, симпозіумах, наукових семінарах, доводити результати досліджень та інновацій до колег, публічно представляти, захищати результати своїх досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою, використовувати сучасні засоби візуальної презентації результатів дослідження.

10. *Знання та розуміння* загальних понять та етапів математичного моделювання соціально-педагогічних систем і процесів; основ оптимального (математичного) програмування; сутності методів математико-статистичного аналізу та прогнозування динаміки розвитку суб'єктів освітньої діяльності; вирішення завдань на основі сформульованих моделей як аналітичними методами, так і з використанням ЕОМ; дослідження широкого класу типових і прикладних задач прийняття рішень.

11. *Вміння застосовувати* загальні статистичні методи моделювання освітніх процесів.

12. *Вміння* оцінювати, моделювати освітні процеси, формувати рекомендації щодо напрямів розвитку системи вищої освіти.

13. *Знання та розуміння* методологічних засад механізму функціонування соціально-педагогічних систем; методів, форм та інструментів реалізації стратегії систем різного рівня ієрархії в освітній сфері.

14. *Знання та розуміння* основних теорій зростання та розвитку, генезису наукової думки у сфері управління змінами; проведення критичного аналізу змін у стані суб'єкта освітньої діяльності; вміння генерувати, обирати та обґрунтовувати шляхи його розвитку.

15. *Знання та розуміння* принципів, системи управління та нормативно-правової бази організації освітнього процесу в навчальному закладі (за типом); особливості ведення документації у закладі вищої освіти; сутність освітньої діяльності та її особливості у закладі вищої освіти; вимоги до навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у закладі вищої освіти.

16. *Вміння* планувати, організовувати та проводити навчальну і навчально-методичну роботу відповідно до освітніх стандартів вищої школи; розробляти документацію щодо забезпечення освітньої діяльності з навчальної дисципліни у закладі вищої освіти; ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо планування, організації та ведення освітньої діяльності у закладі вищої освіти.

17. *Знання та розуміння* форм, методів і засобів навчання, нових педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

18. *Вміння* використання в освітній діяльності сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, які сприяють ефективній комунікації в освітньому середовищі, прогресу у досягненні результатів навчання аспірантами та підвищенню якості освітньої діяльності в цілому.

19. Знання та розуміння підходів та принципів до формування педагогічної майстерності; вимог до обраної професії.

20. Вміння вибудовувати стратегію і тактику професійного зростання науково-педагогічного працівника ЗВО; ефективно формувати комунікативну стратегію у професійному середовищі; відповідати за результати професійної діяльності

Гарант освітньої програми
доктор педагогічних наук, професор

Борова Тетяна Анатоліївна